

Mekanisering avlastade slitna slipare

Arbetsplats: Granaths Hårdmetall AB, Huddinge

Kontaktperson: Ulf Palmqvist, vd, tel 08-711 28 00

**Arbetslivsfondens
handläggare:** Göran Gustavsson, Stockholms län

Skribent: Jan Lothigius

Sammanfattning: Granaths Hårdmetall slipar hårdmetallsverktyg. Företaget, som har nio anställda, har investerat 900 000 kronor för att mekanisera ett arbetsmoment som tidigare givit belastningsskador på flera arbetare. Mekaniseringen genomfördes genom inköp av maskiner och eget utvecklingsarbete. Granaths vd Ulf Palmqvist anser att investeringen har lett till idel goda följder: De arbetare som tidigare inte kunnat utföra det kritiska arbetsmomentet, radieslipning, kan nu delta i alla produktionsmoment, samtidigt som en arbetsskadad slipare har kunnat komma tillbaka till arbetet och sjukfrånvaro till följd av ont i axlar och liknande helt försvunnit. Orderingången har ökat genom att företaget nu kan utföra all radieslipning i egen regi och därför erbjuder kort leveranstid.

Bakgrund

Granaths Hårdmetall slipar hårdmetall för svensk, dansk och norsk verkstadsindustri. Huvudinriktningen är specialslipning av vändskär enligt kundens önskemål, med flygindustrin som största kund. 1991 hade företaget nio personer anställda, varav två tjänstemän och resten kollektivanslutna. Under 1980-talet hade sjukfrånvaron varit hög och två slipare fick sina skador

klassade som arbetsskador. Det var i synnerhet ett arbetsmoment, radierörelsen som krävdes vid radieslipning, som gav upphov till problem. Radierörelsen är en armrörelse som görs för att vrida en fixtur kring sin egen axel, för att detaljen i fixturen ska slipas på önskat sätt. Rörelsen är inte tung och inte mer än några decimeter lång. Det var de många gånger upprepade rörelserna som orsakade värk

och inflammation i sliparens vänstra armbåge och vänstra axel. För att undvika fortsatta belastningsskador lade företaget ut längre serier, som krävde radierörelse, på underleverantörer i utlandet. Det ledde till att företaget 1991 hade låg sjukfrånvaro, men i stället hade det fått affärsmässiga problem, därför att leveranstiderna ökat från fyra till tolv veckor. Granaths tappade flera stora order och två betydande kunder av detta skäl.

Mål

Att införa tekniska lösningar som gör att företaget kan utföra radieslipning i den egna verkstaden utan att problemen med belastningsskador återkommer. Målet var också att ta hem tappade kunder genom att åter kunna erbjuda attraktiva leveranstider. Detta betraktades närmast som en överlevnadsfråga för företaget, som hade hamnat i en besvärlig situation gentemot sina kunder.

Med mekanisering av radierörelsen skulle de fyra slipare som av hälsoskäl inte kunde radieslipa kunna återgå till full produktion, och de arbetsskadade sliparna skulle kunna komma tillbaka i arbete.

Genomförande

Två befintliga slipmaskiner har försetts med anordningar för radierörelsen. En tredje slipmaskin har köpts in (begagnad) och försetts med nyinköpt matningsbord och styranordningar. Företaget har till stor del med egen kompetens kunnat konstruera, bygga och prova ut de olika lösningarna. Företaget har tillsammans med fonden investerat nära 900 000 kronor för att mekanisera radierörelsen. Av detta har Arbetslivsfonden bidragit med 235 000 kronor.

En av de befintliga slipmaskinerna har försetts med ett nytt rundmatningsbord, som roteras med tryckluftscylindrar. Styrningen är datoriserad och avpassad för stora serier — de serier som tidigare

fick skickas vidare till underleverantörer.

Den andra befintliga maskinen är avsedd för mindre serier och i den aktiveras radierörelsen för hand. Själva rörelsen utförs dock av tryckluftscylindrar. Den nyinköpta maskinen har eldrivet rotationsbord, som styrs av dator.

Resultat

Satsningen har varit framgångsrik både affärsmässigt och från hälsosynpunkt. Företaget har kunnat ta emot fler jobb, även sådana som kräver radieslipning och korta leveranstider. De två tidigare förlorade kunderna har återkommit. Sjukfrånvaron till följd av ont i axlar och liknande har helt försvunnit. En av de arbetsskadade sliparna är åter i jobbet medan den andra har hunnit få ålderspension.

Värdering/problem

Ulf Palmqvist konstaterar i efterhand att om inte problemet med radierörelsen hade lösts, så hade hela företagets existens varit hotad. Han anser att stämningen på företaget allmänt sett har blivit mycket bättre sedan det allvarliga problemet, som hängt över företaget en längre tid, har funnit sin lösning.